

Kapitola **Vědomí**

úsek

text

datum

Shrnutí
odstavce

Lidé jsou od pradávna fascinováni jevem vědomí. Od určitého stádia duševního rozvoje dovedou rozlišovat objekty, které vědomím podle jejich hodnocení nadány nejsou, od objektů, které ovšem tím pádem vnímají jako subjekty, a které vědomím nadány jsou. Např. dospělý člověk zařazuje plyšového medvěda mezi objekty, zatímco dítě, které si s medvědem povídá, mezi subjekty. Co je však vědomí z hlediska antecepční teorie?

Hypotéza AA schopný tvorby příběhů má vrozený aparát jejich tvorby

AA, který má na své úrovni schopnost sestrojít příběh, má vrozený mechanismus sprádkání vláken příběhů (viz kap. Jak vzniká reálný příběh), který mu umožňuje vytvářet hypotézy a posléze je virtuálně (třeba ve snu) testovat. (je možné, že např. semeno jasanu samo neumí příběh sestrojít, i když není vyloučené, že nějak zaznamenává teplotu a vlhkost před vyklíčením)

V průběhu života tohoto AA se setkává rovněž s hodnocením vlastní tvorby hypotéz. Řekněme, že AA začne rozlišovat např. rychlou a opatrnou formu tvorby hypotéz. AA začne do svého předcít'ování zahrnovat i sám sebe - prvky vědomí.

Definice 1 Způsob tvorby hypotéz v nitru AA budeme nazývat Hypotézovou strategii (HS)

Tvrzení 1 Vědomí vyžaduje aspoň dvě strategie

Organismus, který dovede rozlišit ve vlastní činnosti alespoň dvě hypotézové strategie, je nadán vědomím.

Důkaz: *Jakmile AA rozzeznává alespoň dvě odlišné hypotézové strategie, které sám používá, stává se vnitřek AA rovněž předmětem antecepce. AA totiž hodnotí a koriguje, která hypotézová strategie je úspěšnější, popřípadě za jakých vnějších okolností. AA tedy bere v úvahu vlastní vliv na rozhodování, což nazýváme vědomím.*

Zamysleme se nad zažitou představou, že lidé mají značně rozvinuté vědomí sama sebe, zatímco strom takové vědomí nemá.

Jak bylo řečeno v Tvrzení 1, vědomí je projevem určité úrovně AA. Tím, že bere v úvahu i hypotézové strategie (HS) sebe sama, jsou antecepce (předcítění) přesnější, a poskytují větší naději na přežití.

Do podobné kategorie je třeba zahrnout empatii (vcítění do pocitů někoho jiného). AA empatického člověka vytváří a testuje hypotézy o jiném člověku s cílem předvídat jeho reakce. Ukazuje se, že metoda vcítění se do druhého člověka nakonec vede k přesnějším antecepcím jeho reakcí. Zejména při spolupráci a soužití výrazně snižuje množství nedorozumění a konfliktů.

Jak hluboké vcítění je možné? Lze vytvořit tak hluboké vcítění, které bude brát v úvahu hypotézovou strategii druhého člověka?

Pokud toho někdo dosáhne, mohli bychom pozorovat, že toho druhého "čte" a správně odhaduje jeho hypotézovou strategii. Nemá však k dispozici snadnou možnost korekce toho druhého, jakou má k dispozici sám u sebe.

Uvědomuje si vnitřní motivace toho druhého k rozhodnutím.

Vedlejším efektem takového vztahu může být, že empatický AA zapomene, že má cizí AA "pouze ke čtení". Velmi blízké osobě začne zvenku vnucovat změnu, nebo korekci jeho hypotézové strategii. A zde obvykle narazí. Vnitřní korekce cizího AA totiž vyvěrá z úplně jiných procesů, než snaha někoho z venku tento cizí AA usměrňovat.

Občas slyšíme názor, že člověka nelze zvenku převychovat, nebo to lze snad jen ve velmi malém rozsahu. Pohled na problém z hlediska AA tomu dává za pravdu. Pokud má druhá osoba změnit své chování, nebo rozhodovací strategie, musí to proběhnout jako akce tohoto vlastního AA. Vnější vliv ovlivní nanejvýš to, že navodí příhodné situace, v nichž si cílová osoba může všimnout bodů k úpravě antecepcce.

Vyučování

Chceme-li, aby žáci zařadili nějaký příběh do svého AA, musíme jim umožnit, aby pomocí příběhu něco úspěšně předvíдали.

Pochvala

Pochvala slouží k podpoře AA, že něco odhadoval správně.

Vzhledem k tomu, že každý milujeme svůj AA, radujeme se z jeho správných předcítění, a jsme rozčarováni z jeho neúspěchů. Proto v místě, kde sám AA není schopen určit, zda předcít'oval správně, to může zařít pochvala někoho důvěryhodného.

Strategie

Můžeme si všimnout, že existují rámcové projekty, které stanovují vzdálený cíl, případně několik mezicílů. Přitom nezacházejí do podrobností, jak menších cílů na trase dosáhnout.

Např.: "Zúrodníme Saharu a budeme na ní pěstovat olejnaté rostliny jako palivo pro dopravu. Jako první krok tam přivedeme dostatek sladké vody"

Pro laika to vypadá jako zajímavý a realizovatelný cíl, avšak ve skutečnosti takto všeobecně formulovaný projekt je nejspíše čirá utopie. (Např. Muamar Kaddáfí za gigantických investic v Lybii zavlažoval půdu k pěstování obilí, a půda se nadměrným odparem natolik prosolila, že se stala obtížně zemědělsky využitelná.)

Strategie stanovuje opěrné body cesty ke stanovenému vzdálenému cíli.

Např. v projektu Sahara: "Je nutno zvýšit odraz slunečních paprsků nad celým územím Sahary, což se nejnázve dosáhne výrobou mraků. Mraky je nutno vyrábět v oceánu proti směru převládajících větrů, tedy v Atlantiku, a dodat jim jen tolik energie aby vzniklá vodní pára nad Saharou měla částečně formu kapiček a mraky poskytovaly dostatečné albedo (odrazivost)

Energie k výrobě mraků v Atlantiku by se primárně brala ze slunce, a to nejlépe ze slunečních elektráren, umístěných na Sahaře. Tím by bylo dosaženo i příhodné negativní zpětné vazby, takže čím méně slunce nad Saharou, tím méně energie do výroby mraků a naopak.

Takto formulovaný projekt už začíná být strategií, protože popisuje hlavní rysy, jak se dostat k cíli po technologické stránce.

Není v něm ještě řešena otázka financování, ani dělba užitku, ale lze očekávat, že při dostatečném prověření schůdnosti mezikroků by se investoři našli.

Podobně není zpracován dopad takového projektu na globální klima.

Ovšem po doplnění hlavních rysů financování a globálního dopadu by už to strategie byla.

V množině projektů tedy musíme rozlišovat takové, které jsou realizovatelné, a navíc formulují strategii, od jiných, které ani realizovatelné být nemusejí. Případně sice realizovatelné jsou, ale je pro ně teprve nutno vymyslet strategii.

Realizovatelnost projektu je třeba pojímat jako určitou abstrakci. Jsou známy projekty, jako Schliemannovo hledání ztracené Tróji, jimž ve své době skoro nikdo nevěřil, a pak se ukázaly jako realizovatelné. Na druhé straně řada inteligentních lidí věnovala obrovské úsilí sestavení perpetua mobile, a uspět nemohli.

Definice2 Realizovatelné projekty

V množině všech aktivních projektů rozeznáváme podmnožinu RP (realizovatelné projekty) takových projektů, kde nejsou známy důvody, proč by $rp \in RP$ nebylo možné realizovat. Podmnožinou $SP \subset RP$ budeme nazývat takové realizovatelné projekty, které mají definovanou strategii uskutečnění. Strategie projektu je rozložení projektu do navazujícího sledu podprojektů, které mají rovněž definovanou strategii.

Dále existuje vyjmenovaná množina strategií, o nichž bylo prokázáno, že jsou uskutečnitelné. V důsledku $SP = SP_1 + SP_2 + \dots + SP_n$, kde $SP_i \in RP$.

Závěr Při rozvoji vědomí je třeba věnovat největší zřetel tvorbě a hodnocení strategií.